

VARIA

Ks. WOJCIECH GUZEWICZ

„CIVITAS ET LEX” (2014–2023). POWSTANIE I ROZWÓJ – ORGANY ZARZĄDZAJĄCE I WSPÓŁPRACUJĄCE – CHARAKTERYSTYKA ZAWARTOŚCI

Dziesiąta rocznica powstania czasopisma naukowego „Civitas et Lex” (p-ISSN: 2392-0300, e-ISSN: 2449-5522, DOI 10.31648/cetl), która przypada na początku 2024 r., skłania do pierwszych podsumowań i opracowań. Owocem tego jest niniejsze studium, przedstawiające powstanie i rozwój, organy zarządzające i współpracujące oraz charakterystykę zawartości czasopisma. Na koniec zostanie przedstawiona krótka perspektywa rozwoju. Analizę problemów oparto głównie na materiałach zaczerpniętych ze stron internetowych pisma (<http://www.uwm.edu.pl/elk/publikacje/> i <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel>) – także numerach (tomach) drukowanych, oraz metadanych znajdujących się na Platformie Czasopism UWM.

Geneza i rozwój czasopisma

Czasopismo naukowe „Civitas et Lex” powstało jako kwartalnik w 2014 r. na Wydziale Studiów Technicznych i Społecznych w Elku (obecnie Filia UWM) Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Głównym jego inicjatorem i założycielem był ks. prof. dr hab. Wojciech Guzewicz. Już w pierwszym roku funkcjonowania udało mu się zarejestrować tytuł pisma – „Civitas et Lex”, powołać zespół redaktorski i radę naukową, utworzyć stronę internetową czasopisma (<http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/>), przygotować okładkę i strony tytułowe (pomysł – ks. Wojciech Guzewicz, wykonanie graficzne – p. Marek Kuryłowicz), zgromadzić materiały i teksty naukowe, które – po pozytywnych recenzjach – weszły następnie w skład numerów czasopisma i zostały opublikowane.

Od początku pisma celem jego jest publikowanie artykułów i tekstów naukowych, wymiana myśli i doświadczeń, inicjowanie dyskusji wokół bieżących problemów społecznych, a także wspieranie młodych naukowców. Wyniki swoich badań prezentują tu zarówno pracownicy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

w Olsztynie, jak i akademicy spoza UWM (ci ostatni stanowią ponad 50% wszystkich autorów i publikacji)¹.

W latach 2014–2023 zakres czasopisma obejmował osiem dyscyplin naukowych (działów), tj.: historię, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o bezpieczeństwie, pedagogikę (edukację), nauki o administracji, nauki prawne, prawo kanoniczne, psychologię oraz varia – skupiające artykuły interdyscyplinarne z pogranicza nauk społecznych i humanistycznych. Ponadto w osobnych działach publikowane były glosy, omówienia oraz sprawozdania z konferencji i sympozjów naukowych, a także recenzje (prezentacje) monografii i prac naukowych pojawiających się na rynku wydawniczym.

Pismo wydawane jest przez Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pod auspicjami programu NATO DEEP i we współpracy z międzynarodowym zespołem badawczym CEDICLO². W 2021 r. zostało włączone do czasopism naukowych ANVUR (Italia) w obszarach prawo, administracja, komunikacja społeczna i media, pedagogika oraz historia³. Ta ostatnia nobilitacja otworzyła szerokie możliwości publikowania w elckim czasopiśmie badaczom włoskim.

„Civitas et Lex” ma wersję elektroniczną każdego opublikowanego artykułu (plik PDF) dostępną w Internecie (do 2023 r. funkcjonowały dwie niezależne strony internetowe pisma: <http://www.uwm.edu.pl/elk/publikacje/> i <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel4>). Wersja elektroniczna czasopisma jest jego wersją referencyjną (tożsamą z wersją drukowaną). Poszczególne artykuły z „Civitas et Lex” udostępniane są dla celów edukacyjnych w wersji elektronicznej na stronie WWW czasopisma w modelu Open Access, na licencji Creative Commons Attribution License (CC BY). Tym samym proces edytorski, redakcyjny i recenzyjny przebiega w formie cyfrowej, w ramach którego redaktor, recenzent i autor tekstu mogą prowadzić dyskusję oraz wprowadzać poprawki na każdym etapie procesu publikacyjnego⁵.

Dzięki wprowadzeniu polityki otwartości, możliwe jest swobodne czytanie, pobieranie, kopiowanie, rozpowszechnianie, drukowanie, przeszukiwanie, linkowanie do pełnych tekstów, również włączanie do innych utworów oraz wszelkie inne, zgodne z prawem wykorzystanie, bez żadnych barier, oprócz tych wynikających z ogólnego dostępu do Internetu. Dostęp do artykułów nie wymaga rejestracji czytelników, którzy też nie ponoszą opłat⁶.

Redakcja „Civitas et Lex” składała kilkakrotnie ankiety online w ramach ministerialnej ewaluacji czasopism zgodnie z rozporządzeniami MNiSW oraz poddawała się ewaluacji Index Copernicus International Journal Master List.

¹ *Cel i zakres*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?page_id=1955>, dostęp: 12.01.2024.

² *Historia*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?page_id=1958>, dostęp: 12.01.2024.

³ W. Guzewicz, *Od Redakcji*, „Civitas et Lex” 2021, nr 3, s. 5.

⁴ Strona ta (<https://czasopisma.uwm.edu.pl/>) powstała dopiero 1 października 2018 r. Wtedy to bowiem „Civitas et Lex” zostało włączone do platformy uczelnianej czasopism prowadzonej przez firmę Libcom. Mimo to zawiera ona pełne dane czasopisma za lata 2014–2023.

⁵ <<https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel/index>>, dostęp: 12.01.2024.

⁶ Tamże.

W 2021 r. pismo „Civitas et Lex” otrzymało, zgodnie z komunikatem i wykazem czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 grudnia 2021 r., 40 punktów⁷ (komunikat ministra z 5 stycznia 2024 r. podtrzymał tę punktację). Natomiast Index Copernicus International Journal Master List z 2021 r. przyznał pismu najwyższą pulę punktów, tj. 100⁸.

W ramach czasopisma odbyło się sześć międzynarodowych konferencji naukowych, których współorganizatorem był Uniwersytet Aldo Moro w Bari. Było to w 2015 r. – *Subjective protections and fundamental human rights*, 2016 r. – *Responsibility in social life*, 2017 r. – *Common good and social justice*, 2018 r. – *Independence and sovereignty*, 2019 r. – *Ethical, pedagogical and legal-administrative dilemmas in the functioning of public institutions*, 2020 r. – *Education for peace*⁹. Prezentowane podczas konferencji wystąpienia były następnie zamieszczane (po uprzednim zrecenzowaniu każdego materiału przez dwóch samodzielnych pracowników naukowych) w „Civitas et Lex” w formie artykułów. Tym samym czasopismo stanowiło płaszczyznę wymiany poglądów dwóch ośrodków naukowych – Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie/Filii w Elku oraz włoskiego Uniwersytetu w Bari.

Czasopismo indeksowane jest w następujących bazach: Baza bibliograficzna polskich naukowych czasopism humanistycznych i społecznych (BazHum), Polska Bibliografia Prawnicza (PBP), Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH), European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), ICI Journals Master List (Index Copernicus), Polska baza cytowań (Pol-Index), Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Wyszukiwarka internetowa (Google Scholar), Directory of Open Access Journals (DOAJ)¹⁰. W celu przygotowania czasopisma „Civitas et Lex” do zgłaszania do baz indeksujących, od samego początku dbano o to, aby każdy artykuł dostępny na witrynie czasopisma miał podstawowe metadane w pliku PDF, w języku artykułu oraz w języku angielskim, np.:

- autor, jego afiliacja, numer Orcid i e-mail,
- słowa kluczowe, abstrakt i tytuł publikacji,
- numer DOI¹¹.

⁷ W. Guzewicz, *Od Redakcji*, „Civitas et Lex” 2022, nr 1, s. 6.

⁸ <<https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel/index>>, dostęp: 12.01.2024.

⁹ Zob. np.: <<https://uwm.edu.pl/elk/fotogaleria/iii-miedzynarodowa-konferencja-naukowa-z-cyklu-civitas-et-lex-21032017>>, dostęp: 12.01.2024; <<https://uwm.edu.pl/elk/fotogaleria/v-wlosko-polska-konferencja-z-cyklu-civitas-et-lex-v-conferenza-italiano-polacca-del>>, dostęp: 12.01.2024; <<https://uwm.edu.pl/elk/fotogaleria/iv-wlosko-polska-konferencja-z-cyklu-civitas-et-lex-iv-conferenza-italiano-polacca-del>>, dostęp: 12.01.2024.

¹⁰ *Indeksy*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?page_id=1953>, dostęp: 12.01.2024. Zob. A. Drabek, *Indeksowanie czasopism w referencyjnych bazach danych. Poradnik dla wydawców czasopism*, Poznań 2018, s. 7–16.

¹¹ *Dla autorów*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?page_id=11>, dostęp: 12.01.2024.

Zespół redakcyjny

Grono redakcyjne „Civitas et Lex” składało się z redaktora naczelnego, sekretarzy, redaktorów tematycznych, redaktorów językowych oraz redaktorów statystycznych, łącznie – na przestrzeni dziesięciu lat – z dwudziestu sześciu osób. Od początku funkcjonowania pisma redaktorem naczelnym był ks. prof. dr hab. Wojciech Guzewicz z UWM. Funkcję sekretarzy pełniło sześć osób: Marcin Radziłowicz, Agnieszka Zwirowicz-Rutkowska, Anna Skolimowska, Piotr Wojnicz, Jacek Mrozek, Marcin Kryński – wszyscy z afiliacją UWM, (patrz tab. 1), przy czym najdłużej był nim p. dr Piotr Wojnicz – blisko pięć lat, a najkrócej – p. mgr Anna Skolimowska – tylko rok. Obecnie zakres czasopisma obejmuje siedem dyscyplin naukowych (działów): historia, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o bezpieczeństwie, pedagogika (edukacja), nauki o administracji, nauki prawne, prawo kanoniczne oraz varia, skupiające artykuły interdyscyplinarne z pogranicza nauk społecznych i humanistycznych. W przeszłości otwarty był jeszcze dział – psychologia (2014–2018). Wraz jednak z odejściem p. prof. dr hab. Elżbiety Wesołowskiej redakcja pisma podjęła decyzję o jego zawieszeniu. Cechą charakterystyczną pisma jest to, iż na czele niektórych redakcji tematycznych stoją zarówno akademicy polscy, jak i zagraniczni (tak jest w przypadku działów: nauki o bezpieczeństwie, edukacja, komunikacja społeczna i media, nauki o polityce i administracji oraz historia). Istotną rolę odgrywali redaktorzy językowi. Prowadzili oni korektę artykułów w językach polskim, angielskim, francuskim, włoskim i rosyjskim. Od samego początku pismo miało też redaktorów statystycznych. Byli nimi: p. prof. Nikolina Kenig (Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia) i ks. Arkadiusz Orzeł (Wyższe Seminarium Duchowne w Ełku). Jeśli chodzi o umiędzynarodowienie zespołu redakcyjnego, to należy stwierdzić, iż na początku funkcjonowania pisma na dwunastu wszystkich członków zespołu redakcyjnego trzech pochodziło z zagranicy, co stanowiło łącznie 25% ogółu. W 2023 r. procent ten był jeszcze wyższy i wynosił 50% (na dziesięciu członków zespołu redakcyjnego pięciu pochodziło spoza Polski).

Tabela 1. Zespół redakcyjny „Civitas et Lex” w latach 2014–2023

Funkcja	Imię i nazwisko, afiliacja, czas sprawowania funkcji
1	2
Redaktor naczelny	Ks. Wojciech Guzewicz UWM (1.01.2014–)
Sekretarze	Marcin Radziłowicz UWM (1.01.2014–31.12.2016) Agnieszka Zwirowicz-Rutkowska UWM (1.01.2015–31.12.2016) Piotr Wojnicz UWM (1.01.2017–30.06.2022) Jacek Mrozek UWM (1.01.2017–30.06.2018) Anna Skolimowska UWM (1.07.2018–30.06.2019) Marcin Kryński UWM (1.01.2022–)

cd. tabeli 1

1	2
Redaktorzy tematyczni – nauki o bezpieczeństwie	Piotr Gawliczek UWM (1.07.2018–) Maksym Tyshchenko National Defence University of Ukraine in Kyiv (1.04.2021–)
Redaktorzy tematyczni – edukacja	Ryszard Skawiński UWM (1.07.2018–) Rosa Indelicato Università degli Studi Bari Aldo Moro, Włochy (1.07.2019–)
Redaktorzy tematyczni – komunikacja społeczna i media	Marta Więckiewicz-Archacka UWM (2014–) Dinos A. Kerigan-Kyrou Partnership for Peace Consortium, Ireland (1.04.2021–)
Redaktorzy tematyczni – nauki o polityce i administracji	Monika Ziniewicz UWM (1.01.2014–30.06.2018) Jacek Mrozek UWM (1.07.2018–30.03.2021) Adam Dytkowski UWM (1.04.2021–30.06.2022) Xayal Iskandarov Azerbaijan Republic War College of the Armed Forces (1.04.2021–) Piotr Wojnicz UWM (1.07.2022–)
Redaktorzy tematyczni – nauki prawne	Sławomir Kursa Uniwersytet SWPS (1.01.2014–)
Redaktorzy tematyczni – prawo kanoniczne	Ks. Florian Lempa UŁ (1.01.2014–)
Redaktorzy tematyczni – historia	Ks. Jacek Wojda AKW (1.01.2023–) Markus Kirnke University of Lugano, Szwajcaria (1.01.2023–)
Redaktor tematyczny – varia	Ks. Wojciech Guzewicz UWM (1.01.2014–)
Redaktor tematyczny – psychologia	Elżbieta Wesołowska UWM (1.01.2014–30.06.2018)
Redaktorzy językowi	j. angielski – Hannah Elizabeth James (University of the West of Scotland, Szkocja) – od 2014 r. j. włoski – Maria Casola (Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Włochy) – od 2014 r. j. polski – Ryszard Skawiński* (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Polska) – od 2014 r. j. francuski: Thérèse Consigny (Université Paris – IV, Francja) – od 2016 r. j. rosyjski/białoruski: Алина Жилинская (Катехетический институт, г. Гродно, Białoruś) – 2016–2021**
Redaktorzy statystyczni	Nikolina Kenig (Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia), Ks. Arkadiusz Orzeł*** (Wyższe Seminarium Duchowne w Elku) – od 2014 r.

* Początkowo miał afiliację Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy.

** Po wybuchu wojny w Ukrainie w 2022 r. władze UWM w Olsztynie podjęły decyzję, aby nie przyjmować artykułów akademików rosyjskich (i związanych z Federacją Rosyjską obywateli innych państw). To samo dotyczyło członków zespołów redakcyjnych czasopism naukowych wydawanych w UWM. W związku z tym redakcja „Civitas et Lex” zmuszona została odwołać p. Alinę Żylińską z funkcji redaktora językowego.

*** Początkowo miał afiliację Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży.

Źródło: <<http://www.uwm.edu.pl/elk/publikacje/>>, dostęp: 06.01.2024; <<https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel>>, dostęp: 06.01.2024.

Wraz z utworzeniem pisma (2014) ukonstytuowała także jego rada naukowa, która pełniła funkcję opiniotwórczo-doradczą wobec zespołu redakcyjnego. Początkowo zrzeszała ona siedmiu naukowców z Polski i zagranicy, przy czym stosunek umiędzynarodowienia wynosił 6:1 (sześciu akademików pochodziło z zagranicy i jeden z Polski). W 2023 r. do rady naukowej należało już piętnastu naukowców, w tym trzech z Włoch, dwóch ze Słowacji i po jednym z Portugalii, Hiszpanii, Macedonii, Bułgarii, Ukrainy, Rumunii, Azerbejdżanu, USA, Kwatery Głównej NATO i z Polski. Stosunek umiędzynarodowienia wynosił 14:1 (czternastu akademików zagranicznych i jeden z Polski; 93% : 7%).

Tabela 2. Rada Naukowa „Civitas et Lex” w latach 2014–2023

Imię i nazwisko	Afiliacja i kraj	Czas sprawowania funkcji
Susana Gonçalves	Instituto Politècnico de Coimbra, Portugalia	1.01.2014–
Carmen Lázaro Guillamón	Universitat Jaume I Castellón, Hiszpania	1.01.2014–
Michele Indelicato	Universita degli Studi Bari Aldo Moro, Włochy	1.01.2014–
Ks. Krzysztof Orzeszyna	Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska	1.01.2014–
Igor Palúš	Uniwersytet Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach, Słowacja	1.01.2014–
Ognen Spasowski	Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia	1.01.2014–
Sebastiano Tafaro	Universita degli Studi Bari Aldo Moro, Włochy	1.01.2014–31.03.2018
Iveta Kovalčíková	University of Presov, Słowacja	1.01.2015–
Laura Tafaro	Universita degli Studi Bari Aldo Moro, Włochy	1.04.2018–
Salvatore Antonello Parente	Universita degli Studi Bari Aldo Moro, Włochy	1.04.2018–
Elitsa Petrova	Vasil Levski National Military University, Bułgaria	1.01.2019–
Sanan Sadiyev	Azerbaijan Republic War College of the Armed Forces, Azerbejdżan	1.01.2019–
Cezar Vasilescu	Romanian National Defense University “CAROL I”, Rumunia	1.01.2019–
Mariusz Solis	Kwaterna Główna NATO	1.01.2020–
Anatolii Rachynskiyi	National Academy of Public Administration under the President of Ukraine – NAPA, Ukraina	1.01.2020–
Ks. Paweł Tarasiewicz	Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA	1.04.2021–

Źródło: jak w tabeli 1.

Członkowie redakcji i rady naukowej zobowiązani są dbać o rzetelność naukową publikowanych prac. W przypadku podejrzeń o nieuczciwe praktyki redakcja przyjęła zasadę wycofania tekstu z publikacji i podejmowania kroków wyjaśniająco-naprawczych¹². Redakcja czasopisma postępuje zgodnie z zasadami sformułowanymi przez Committee on Publication Ethics (COPE). Poza tym redakcja przyjęła następujące zasady: rękopisy są zawsze oceniane wyłącznie na podstawie ich wartości intelektualnej, jest zapewniona poufność manuskryptu i materiałów pokrewnych przesłanych przez autorów do „Civitas et Lex”, niepublikowane materiały ujawnione w nadesłanej pracy nie są wykorzystywane przez członków redakcji, którzy mieli dostęp do pracy w procesie recenzji/publikacji w innym celu niż proces redakcyjny bez zgody autora. Redakcja ponosi odpowiedzialność za wszystkie treści umieszczone w czasopiśmie¹³.

Recenzje i recenzenci

Procedura recenzji w piśmie uwzględnia zalecenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: *Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce* oraz rekomendowane przez *Committee on Publication Ethics (COPE)*. Polegała ona m.in. na tym, iż po wstępnej i pozytywnej ocenie artykułu dokonanej przez redakcję powoływani byli dwaj kompetentni i niezależni recenzenci. Recenzentami byli dotychczas samodzielni pracownicy naukowci. Aby artykuł mógł zostać opublikowany, potrzebne były dwie pozytywne recenzje. W przypadku, gdy jeden recenzent zarekomendował artykuł do publikacji, a drugi go odrzucił, do oceny tekstu wyznaczany był trzeci recenzent. Dwie negatywne recenzje kończyły proces recenzji artykułu, który był następnie odrzucony. Stosowany był proces podwójnie ślepej recenzji. Autor i recenzenci pozostawali anonimowi względem siebie, natomiast tekst był tak przygotowany, aby uniemożliwić recenzentowi identyfikację tożsamości autora. Wymogiem redakcji było także, aby recenzenci i autorzy artykułów nie byli afiliowani do tej samej uczelni ani nie zachodził konflikt interesów między nimi (zależność służbowa, bezpośrednia współpraca naukowa, bezpośrednie relacje osobiste). Recenzentami nie mogli być także członkowie redakcji „Civitas et Lex”¹⁴.

Recenzja miała formę pisemną i musiała zawierać jednoznaczną i umotywowaną decyzję, która przybierała postać jednego z trzech wariantów:

- przyjąć artykuł do publikacji w przedstawionej formie,
- przyjąć artykuł do publikacji po wprowadzeniu sugerowanych poprawek,
- odrzucić artykuł.

Po otrzymaniu recenzji, której przygotowanie nie przekraczało zwykle czterech tygodni, redakcja informowała autora o decyzji recenzenta, a także o sporządzonych

¹² Taka sytuacja miała miejsce w 2016 r. Zob. W. Guzewicz, *Informacje od Redakcji*, „Civitas et Lex” 2016, nr 1, s. 111.

¹³ *Standardy etyczne*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?page_id=1980>, dostęp: 12.01. 2023.

¹⁴ Tamże.

przez niego uwagach. Wtedy autor miał możliwość ustosunkowania się do nich oraz wprowadzenia poprawek lub zmian w tekście. Wykaz recenzentów był umieszczany na końcu ostatniego numeru w każdym roku kalendarzowym.

Tabela 3. Recenzje i recenzenci w „Civitas et Lex” (2014–2023)

Rok	Liczba wszystkich		Liczba recenzji		Liczba	
	artykułów i recenzji	recenzentów (zagr./pol.)	zagranicznych	polskich	negatywnych recenzji	odrzuconych artykułów
2014	24/49	33 (7/26)	8 (16%)	41 (84%)	1 (2%)	0
2015	25/52	37 (11/26)	14 (27%)	38 (73%)	2 (4%)	0
2016	24/50	35 (9/26)	12 (24%)	38 (76%)	2 (4%)	1 (4%)
2017	25/50	34 (6/28)	7 (14%)	43 (86%)	2 (4%)	1 (4%)
2018	26/52	31 (5/26)	8 (15%)	44 (85%)	4 (8%)	2 (8%)
2019	26/53	34 (10/24)	12 (23%)	41 (77%)	5 (9%)	2 (8%)
2020	26/54	39 (11/28)	12 (22%)	42 (82%)	6 (11%)	2 (8%)
2021	26/54	35 (10/25)	12 (22%)	42 (82%)	6 (11%)	2 (8%)
2022	27/55	35 (9/26)	13 (24%)	42 (76%)	6 (11%)	3 (11%)
2023	28/57	38 (8/30)	12 (21%)	45 (79%)	7 (12%)	3 (11%)
Suma	257/526	356 (81/275)	110 (21%)	416 (79%)	41 (8%)	16 (6%)

Źródło: Opracowania własne.

W latach 2014–2023 złożono do czasopisma „Civitas et Lex” łącznie 257 artykułów naukowych, z czego przeszło pozytywną weryfikację i zostało opublikowano 240, tj. 93% wszystkich artykułów złożonych. Recenzentami w piśmie byli zarówno samodzielni pracownicy naukowcy z Polski (275 osób), jak i z zagranicy (81). Łącznie wykonali oni 526 recenzji naukowych. Różnica pomiędzy liczbą wykonanych recenzji (526), a liczbą recenzentów (356) wynika stąd, iż niektórzy recenzenci byli proszeni przez redakcję o wykonanie kilku recenzji (do różnych artykułów) w danym roku wydawniczym. Udział zagranicznych akademików w przygotowaniu recenzji wynosił 21% (wykonano łącznie 110 recenzji), natomiast z rodzimych uczelni – 79% (416 recenzji). Z biegiem lat zauważa się większą liczbę recenzji negatywnych, a tym samym i odrzuconych artykułów. Na początku ukazywania się pisma była to liczba nieznaczna i oscylowała wokół kilku procent wszystkich negatywnych recenzji, podczas gdy w latach kończących dziesięcioletni okres wydawania pisma dotyczyła już ona kilku artykułów i kilkunastu procent negatywnych recenzji (spośród wszystkich recenzji).

Artykuły w czasopiśmie „Civitas et Lex” recenzowali samodzielni pracownicy naukowcy z siedemnastu państw, takich jak: Albania (łącznie wykonali 2 recenzje), Białoruś (5), Grecja (3), Hiszpania (2), Macedonia (4), Meksyk (1), Polska (414), Portugalia (2), Republika Kosowo (2), Rosja (1), Rumunia (1), Słowacja (5), Szwajcaria (2), Ukraina (17), USA (18), Wielka Brytania (3), Włochy (42). Polscy recenzenci reprezentowali następujące ośrodki naukowe: Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (1), Akademia Ignacjańska

w Warszawie (1), Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie (2), Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (3), Akademia Nauk Stosowanych WSGE (1), Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej (1), Akademia Policji w Szczytnie (4), Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie (7), Akademia Wojsk Lądowych we Wrocławiu (3), Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (31), Krajowa Szkoła Administracji Publicznej (1), Państwowa Akademia Nauk (4), Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu (1), Politechnika Białostocka (3), Politechnika Rzeszowska (1), Politechnika Warszawska (1), Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Elblągu (5), Uczelnia Łazarskiego w Warszawie (3), Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu (11), Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (9), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (37), Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (9), Uniwersytet Łódzki (5), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (5), Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (6), Uniwersytet Opolski (7), Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (7), Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie (1), Uniwersytet Rzeszowski (7), Uniwersytet SWPS (13), Uniwersytet Szczeciński (2), Uniwersytet Śląski (2), Uniwersytet w Białymstoku (27), Uniwersytet w Siedlcach (3), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (38), Uniwersytet Warszawski (6), Uniwersytet Wrocławski (4), Uniwersytet Zielonogórski (2), Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego w Krakowie (1). Najwięcej zatem recenzji zagranicznych wykonali akademicy włoscy (42) i ze Stanów Zjednoczonych (18), z polskich zaś ośrodków – naukowcy z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (38) i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (37).

Charakterystyka zawartości

Zbiór wszystkich tekstów opublikowanych w „Civitas et Lex” w ciągu pierwszych dziesięciu lat funkcjonowania pisma (2014–2023) jest dość pokaźny i liczy 342 pozycje. Zróżnicowanie autorów w liczbie 377 (276 – autorów artykułów naukowych, 51 – informacji od redakcji, 38 – recenzji, 7 – glos, 5 – sprawozdań) i podejmowanej przez nich problematyki świadczy o niemałym zainteresowaniu czasopismem ze strony zarówno akademików polskich, jak i zagranicznych¹⁵.

W latach 2014–2023 opublikowano łącznie 40 numerów „Civitas et Lex” (każdego roku cztery numery) i 342 teksty w pięciu działach (*Od Redakcji* – 51 (tj. 15% ogółu tekstów w czasopiśmie), *Artykuły naukowe* – 241 (70%), *Glosy* – 7 (2%), *Sprawozdania* – 5 (1,5%), *Recenzje* – 38 (11,5%)). Pod względem liczby najczęściej było zatem artykułów naukowych – 241, w tym 21 (tj. 9% wszystkich artykułów naukowych) w dziale administracja, 24 (10%) – bezpieczeństwo,

¹⁵ Warto dodać, iż autorzy artykułów „Civitas et Lex” nie pokrywają kosztów publikowania po przyjęciu pracy do druku. Czasopismo nie publikuje reklam. Źródła finansowania czasopisma stanowią dotacje uczelni. Zob. *Oplaty, źródła finansowania*, <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?-page_id=2339>, dostęp: 12.01.2024.

Tabela 4. Wykaz tekstów publikowanych na łamach „Civitas et Lex” w latach 2013–2023

Rok	Od Redakcji*	Artykuły naukowe**	Glosy	Sprawozdania	Recenzje**
2014	5	24 (3/21)	0	0	4 (0/4)
2015	5	25 (4/21)	0	0	4 (0/4)
2016	6	23 (6/17)	1	0	6 (1/5)
2017	5	24 (8/16)	0	1	3 (0/3)
2018	5	24 (7/17)	2	1	4 (0/4)
2019	5	24 (5/19)	2	2	2 (0/2)
2020	5	24 (5/19)	1	1	5 (1/4)
2021	5	24 (5/19)	0	0	5 (1/4)
2022	5	24 (4/20)	0	0	3 (0/3)
2023	5	25 (6/19)	1	0	2 (0/2)
Suma	51	241 (53/188)	7	5	38 (3/35)

* Do kategorii tej wliczane są nie tylko słowa wstępne, ale także wykazy recenzentów i inne treści od redakcji.

** Najpierw jest podana liczba ogólna, a następnie z podziałem na artykuły zagraniczne i polskie. Źródło: jak w tabeli 1.

11 (4,5%) – edukacja, 25 (10,5%) – historia, 26 (11%) – media i komunikacja społeczna, 59 (24%) – prawo, 17 (7%) – prawo kanoniczne, 11 (4,5%) – psychologia oraz 47 (19,5%) – varia. Najmniej zaś – glos i sprawozdań (łącznie 12 materiałów, tj. 3,5% ogółu tekstów). Spośród artykułów naukowych opublikowanych w piśmie najczęściej dotyczyło prawa – 59 (łącznie ok. 24,5% wszystkich), a wraz z prawem kanonicznym (17 – 7%) stanowiło to łącznie blisko 32% wszystkich artykułów naukowych, najmniej natomiast z psychologii i edukacji (dział psychologia istniał niespełna cztery lata, tj. od 2014 r. do połowy 2018 r., natomiast dział historia został uruchomiony pod względem formalnym dopiero pod koniec 2022 r.; w czasie gdy nie było tych działów formalnie – materiały z tych dziedzin ukazywały się w dziale varia). Średnio w każdym numerze publikowanych było sześć artykułów naukowych, jedna recenzja lub sprawozdanie oraz jedno słowo od redakcji. Na końcu numeru zamieszczane były procedury obowiązujące w czasopiśmie.

W każdym dziale – oprócz prawa kanonicznego – publikowane były teksty badaczy spoza Polski. Łącznie znalazło się ich 53, co stanowiło 22% wszystkich artykułów naukowych (co piąty zatem artykuł naukowy był spoza Polski). Najwięcej materiałów zagranicznych znalazło się w dziale prawo – 21 (9% ogółu artykułów naukowych i 4% ogółu artykułów zagranicznych) oraz w dziale bezpieczeństwo – 12 (5% i 22,5%). Należy zauważyć, iż w tym drugim dziale (bezpieczeństwo) – co drugi artykuł pochodził z zagranicy. Był to więc pod tym względem jeden z najbardziej umiędzynarodowionych działów pisma.

Jeśli chodzi o afiliację autorów „Civitas et Lex” – to na 276 osób, które wybrały omawiany periodyk jako miejsce swojej publikacji – 212 miało afiliację uczelni polskich (77%), a 64 – zagranicznych (23%). Wśród zagranicznych akademików najczęściej było z Włoch (27 – 10% ogółu afiliowanych), dalej z Ukrainy (12 – 4%), Azerbejdżanu (12 – 4%), Białorusi (5 – 2%), Słowacji (3 – 1%), Macedonii Północ-

Tabela 5. Wykaz artykułów naukowych publikowanych na łamach „Civitas et Lex” w latach 2013–2023

Rok	Adm.*	Bez.*	Edu.*	His.*	Med.*	Pr.*	Prk.*	Psych.*	Var.*
2014	3 (0/3)	0	0	2 (1/1)	5 (0/5)	4 (2/2)	4 (0/4)	3 (0/3)	3 (0/3)
2015	3 (0/3)	0	0	1 (0/1)	5 (0/5)	4 (3/1)	2 (0/2)	3 (0/3)	7 (1/6)
2016	3 (0/3)	0	0	3 (0/3)	5 (2/3)	3 (2/1)	2 (0/2)	3 (1/2)	5 (1/4)
2017	2 (0/2)	0	1 (0/1)	5 (1/4)	3 (1/2)	5 (3/2)	3 (0/3)	1 (1/0)	4 (2/2)
2018	4 (0/4)	1 (0/1)	1 (0/1)	2 (1/1)	3 (0/3)	5 (4/1)	2 (0/2)	0	6 (2/4)
2019	2 (0/2)	4 (1/3)	2 (2/0)	1 (0/1)	2 (0/2)	8 (2/6)	1 (0/1)	0	4 (0/4)
2020	1 (1/0)	6 (3/3)	4 (1/3)	0	1 (0/1)	6 (0/6)	1 (0/1)	0	5 (0/5)
2021	1 (0/1)	3 (3/0)	1 (1/0)	3 (0/3)	1 (0/1)	11 (1/10)	0	0	4 (0/4)
2022	2 (0/2)	6 (2/4)	2 (0/2)	3 (0/3)	0	7 (1/6)	0	0	4 (1/3)
2023	1 (0/1)	4 (3/1)	0	5 (0/5)	1 (0/1)	6 (3/3)	2 (0/2)	1 (0/1)	5 (0/5)
Suma	21 (1/21)	24 (12/12)	11 (4/7)	25 (3/22)	26 (3/23)	59 (21/38)	17 (0/17)	11 (2/9)	47 (7/40)

Adm. – administracja, Bez. – bezpieczeństwo, Edu. – edukacja (pedagogika), His. – historia, Med. – Media i komunikacja społeczna, Pr. – prawo, Prk. – prawo kanoniczne, Psych. – psychologia, Var. – varia

* Najpierw jest podana liczba ogólna, a następnie z podziałem na artykuły zagraniczne i polskie.

Źródło: jak w tabeli nr 1.

nej (2 – ok. 1%) oraz po jednym z Grecji, Litwy i USA (3 – 1%). Łącznie akademicy zagraniczni pochodzili z dziewięciu krajów. Różnica pomiędzy liczbą osób przypisanych do artykułów a liczbą opublikowanych artykułów wynika stąd, iż niektóre artykuły miały po kilku autorów.

Warto przyrzeć się jeszcze kryterium językowemu. Otóż w omawianym okresie opublikowano w „Civitas et Lex” łącznie 178 artykułów naukowych w języku polskim (tj. 74% ogółu artykułów naukowych) i 63 w językach obcych – konferencyjnych (26%), w tym 38 tekstów było w języku angielskim (16% ogółu opublikowanych artykułów w językach obcych), 20 – w języku włoskim (8%), 3 – w języku francuskim (1,5%) oraz 2 – w języku rosyjskim (1%). Co czwarty artykuł był więc napisany w jednym z języków konferencyjnych.

Perspektywa rozwoju

Reforma szkolnictwa wyższego i nauki wprowadzona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2018 r., zwana „Konstytucją dla nauki”, dotyczy także czasopism naukowych. W związku z tym również przed „Civitas et Lex” stoją nowe wyzwania. Jednym z najważniejszych kryteriów, które wedle nowych wytycznych powinny spełniać czasopisma naukowe, jest ich udostępnienie za pośrednictwem międzynarodowych baz obiegu informacji, a następnie wykazanie stopnia wykorzystania udostępnionych treści (cytowania)¹⁶. Zgodnie

¹⁶ A. Drabek, *Indeksowanie czasopism...*, s. 7–16.

z wytycznymi ministerstwa do podstawowych baz należą: SCOPUS, ERIH Plus, Web of Science¹⁷. Wychodząc naprzeciw stawianym wymaganiom i chcąc nie tylko utrzymać dotychczasowy poziom, ale również systematycznie go podnosić, redakcja „Civitas et Lex” podjęła stosowne kroki, aby czasopismo zostało wprowadzone na listy wyżej wymienionych indeksów. Pismo jest już zarejestrowane w bazie ERIH Plus, a w 2024 r. podjęte zostaną działania wprowadzenia pisma do SCOPUS-a.

Podsumowanie

Publikowanie naukowe odgrywało i odgrywa kluczową rolę w upowszechnianiu nauki oraz prowadzeniu badań naukowych i ich innowacyjności. Dlatego należy docenić wysiłek setek autorów i recenzentów, którzy współtworzyli czasopismo, ale również tych osób, które swoim zaangażowaniem i poświęceniem dbały o jego kształt i rozwój. Wszyscy oni przyczynili się do propagowania czasopisma i tworzenia silnego środowiska naukowego. Niewątpliwie korzyści odnieśli też odbiorcy, mogący korzystać z szerokiej gamy problematyki oferowanej przez pismo (historia, prawo, prawo kanoniczne, media i komunikacja społeczna, administracja, psychologia, bezpieczeństwo, edukacja (pedagogika) oraz varia – skupiające artykuły interdyscyplinarne z pogranicza nauk społecznych, prawnych i humanistycznych). Trzeba również stwierdzić, iż historia tego periodyku, choć niezbyt jeszcze długa, jest dość bogata w różnego rodzaju przemiany i nobilitacje (np. w 2020 r. redakcja uzyskała zgodę, aby pismo wydawać pod auspicjami programu NATO DEEP i we współpracy z międzynarodowym zespołem badawczym CEDICLO. Natomiast w 2021 r. zostało włączone do czasopism naukowych ANVUR (Italia) w obszarach prawo, administracja, komunikacja społeczna i media, pedagogika oraz historia), dzięki czemu uzyskało ono obecny kształt.

Realizacja transparentnej polityki wydawniczej była i jest nadal celem czasopisma „Civitas et Lex”, co umożliwi nie tylko wydawanie najwyższej jakości publikacji, ale również uzyskiwanie wysokich ocen w wykazach czasopism punktowanych. Redakcja czasopisma dbała o przestrzeganie najwyższych standardów edytorskich i etycznych (zgodnych z zasadami sformułowanymi przez Committee on Publication Ethics (COPE)), profesjonalną i aktualną stronę internetową w języku polskim, angielskim i włoskim (Platforma Czasopism UWM – <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel/index> i strona wydziałowa (filialna) – <http://uwm.edu.pl/elk/publikacje/?p=16>), z otwartym dostępem do wszystkich publikacji w plikach PDF. Redakcja starała się też o utrzymanie wysokiej jakości recenzowania i terminowość publikowania. Stosowała przy tym międzynarodowe konwencje w zakresie zapisu cytatów, bibliografii załącznikowych itp. Do każdego artykułu dodawane były metadane oraz unikalne identyfikatory obiektów cyfrowych (DOI – 10.31648/cetl). Redakcja przestrzegała etyki publikowania, praw autorskich, standardów w zakresie formatów plików

¹⁷ *Ewaluacja jakości działalności naukowej – przewodnik*, Warszawa 2019, s. 31.

(PDF). Z powodzeniem realizowała politykę upowszechniania i zabezpieczenia zasobów poprzez umieszczenie „Civitas et Lex” na międzynarodowych listach czasopism (np. DOAJ, Erih Plus, CEJSH), włączenie do indeksów cytowań (np. Google Scholar). Indeksowanie czasopisma w wielu bazach podnosiło jego rangę, a zarazem wzrastał jego poziom naukowy, co przyczyniło się do obopólnych korzyści – dla autorów i wydawcy. Redakcja zapewniała też archiwizację i trwałość materiałów, zamieszczając teksty w repozytorium instytucjonalnym oraz wprowadzając kwartalniki do baz danych MNiSW (np. Polska Bibliografia Prawnicza).

BIBLIOGRAFIA

- Drabek A., *Indeksowanie czasopism w referencyjnych bazach danych. Poradnik dla wydawców czasopism*, Poznań 2018.
- Ewaluacja jakości działalności naukowej – przewodnik*, Warszawa 2019.
- Guzewicz W., *Bibliografia zawartości czasopisma „Civitas et Lex” (2014–2023)*, „Civitas et Lex” 2024, nr 1, s. 79–99.
- Guzewicz W., *Talent i trud. Potencjał naukowy duchowieństwa diecezji elckiej w latach 1992–2017*, Olsztyn 2021.
- Guzewicz W., *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część I: Dorobek piśmienniczy)*, „Studia Elckie” 20(2018), nr 2, s. 205–219.
- Skawiński R., *Bibliografia piśmiennictwa duchowieństwa diecezji elckiej w latach 1992–2020 (ks. Wojciech Guzewicz)*, „Civitas et Lex” 2021, nr 1, s. 61–103.
- <<http://www.uwm.edu.pl/elk/publikacje/>, dostęp: 06.01.2024.
- <<https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/cel>>, dostęp: 06.01.2024.

„CIVITAS ET LEX” (2014–2023). ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT – MANAGING AND COOPERATING BODIES – CONTENT CHARACTERISTICS

SUMMARY

The magazine “Civitas et Lex” (p-ISSN 2392-0300; e-ISSN 2449-5522, DOI 10.31648/cetl) was established as a quarterly in 2014. It is published by the Publishing House of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn under the auspices of the NATO DEEP program and in cooperation with an international research team CEDICLO. During the ten years of publication of “Civitas et Lex”, a total of 40 issues of the journal were published (4 issues each year) and 346 texts in five sections (From the Editor – 51, Scientific articles – 241, Glosses – 8, Reports – 6, Reviews – 40).

KEYWORDS: *Civitas et Lex*, science magazine

